

Отчет

за дейността на университетската библиотека през 2009 година

ПЕРСОНАЛ.

През изминалата 2009 г. библиотеката работи с персонал от 14 библиотечни специалисти, като през цялата година имаше продължителни отсъствия поради заболявания, операции, а от м. октомври 2009 до м. май 2010 Елисавета Маринова от ИБО е на ½ работен ден и към отдел НИР, където помага за организирането на Юбилейната международна конференция и други мероприятия по честването на 90-годишнината на университета. Всичко това, а и ангажиментите в предварителния и редовен прием на студенти – бакалаври и магистри, създава известно напрежение в работа на звената при изпълнение на техните задължения.

КОМПЛЕКТУВАНЕ НА ЛИТЕРАТУРА.

През 2009 година се запази вече отработения ежемесечен ритъм за заявки и покупка на литература. Цифровото изражение на новопостъпилата в библиотеката литература, според начина на набавяне, изглежда така:

Година	Общ брой	Купени	Дар	Замяна
2005	1347	313	917	117
2006	1431	462	825	144
2007	2179	417	1619	143
2008	3239	1263	1928	48
2009	2499	477	1835	187

Показателите по набавянето на литература са много добри, като се има предвид факта, че през месец април 2009 г. беше подготвен поредният проект за закупуване на книги с финансиране по програма от Министерството на културата, но изпълнението на програмата беше спряно. Този факт се отрази на цифрата на закупените през годината книги, но бяха положени усилия да бъдат закупени всички книги, които бяха включени в списъците по проекта и са важни за дисциплините, застъпени в университета.

Значително е количеството на набавените като дар книги, което се дължи главно на увеличени брой заглавия и екземпляри, получавани от университетското издателство. В този сегмент значително намаляха дарените заглавия от Световната банка, която заради финансовата криза премина към осигуряване на онлайн достъп до пълния текст на част от изданията си за библиотеките–регионални представители. Продължават депозитните дарения на книги, доклади, статистически отчети и пр. от печатницата на ЕК в Люксембург за ЕДЦ към библиотеката.

През тази година чувствително е увеличен делът на получените по обмен книги – 187 бр., като ние сме изпратили на партньорите 136 заглавия на наши автори. Постоянни и утвърдени партньори по книгообмен са икономическите ВУ, както и СУ, НБУ, ВСУ, Library of Congress и др.

Според областите на знание, новонабавените книги са както следва: икономически науки – 83 заглавия, езикознание – 55 загл., финанси – 48 загл., счетоводство – 48 загл., право – 47 загл., управление – 28 загл., бизнес – 31 загл., образование - 29 загл. и пр. Основната част от литературата е на български език – 1957 тома, на английски – 210 тома, руски – 128 тома, немски – 81 и др.

През годината, в електронния каталог на библиотеката са въведени всички новополучени заглавия, а в традиционните каталози са разнесени около 7500 основни фиша и препратки на новите заглавия.

Проверките на фонда се извършват ежегодно и отчисленията включват многоекземплярни, физически похабени, изгубени и остарели по съдържание книги. През 2009 година проверката и отчислението обхваща сериозна част от фонд книги, набавени между 1983 и 1993 година, като бяха описани и отчислени 1437 тома книги на стойност 20909.66 лв.

През 2009 година в библиотеката са получавани 458 заглавия **периодични издания (ПИ)**, които ежедневно се обработват, въвеждат в база "Периодика" на електронния каталог и разнасят по места в читалнята.

Получаваните по абонамент ПИ са 152 български, 45 руски и 53 западни списания.

По замяна през годината са получени 80 заглавия ПИ – 36 български, 12 руски и 32 от други държави. По линия на книгообмена (замяната) ние изпращаме Годишник и Известия на ИУ на 44 български и 40 чужди университета, библиотеки и организации, от които получаваме техни издания. Основна препоръка и желание на партньорите е да им изпращаме наши издания на английски език. Това сериозно ще увеличи обменните ни връзки и ще повиши популярността на университета и неговите преподаватели.

Като дар сме получили 131 заглавия от МВФ, Световната банка, ООН, различни български и чужди издателства и институции. Като ЕДЦ (Европейски документационен център) от 2007 г., библиотеката получава голям брой периодични издания на ЕК. Повече от 25 заглавия се обработват и ще се запазят постоянно във фонда, други, с епизодична, рекламна и по-маловажна информация ще се съхраняват 3-5 години..

През 2009 продължи преподредването и прочистването на фонда от ненужни двойни и похабени ПИ, в резултат на което бяха отчислени от фонда 200 инвентарни единици.

В края на 2009 приключи абонамента за 2010 година, като руските и чужди ПИ бяха абонирани отново чрез процедура по ЗОП, възложена и проведена от БИК (Български информационен консорциум), в който библиотеката участва. От 1990 година продължава сътрудничеството ни с East and Central Europe Journal Donation Project, чрез който за 2010 г. са абонирани 23 чужди периодични заглавия на цени в пъти по-ниски от базисните. Фирмата-доставчик на българските ПИ, беше избрана, след като комисия разгледа подадените 3 ценови оферти.

Каталога на ПИ, които библиотеката получава, се представя в рубриката "Актуално" на интернет-страницата на библиотеката. За улеснение на читателите, в каталога, към описанията на списания, получавани в библиотеката, са добавени и връзки към техните интернет-страници.

ОБСЛУЖВАНЕ НА ЧИТАТЕЛИТЕ.

През 2009 година усилията на библиотекарите, пряко ангажирани с обслужването на читателите, бяха насочени към подобряване качеството и ефективността, което включва: Коректно и точно обслужване на читателите; библиографски консултации за търсената литература и книгите от свободния достъп и периодичните издания; грижи за поддържане, обновяване и опазване на фонда; издирване на просрочени задължения; повишаване на квалификацията и компетентността на библиотекарите.

Общия брой на регистрираните в библиотеката читатели е 7975, в това число студенти, преподаватели и служители. Новоиздадените през годината читателски карти са 1729. Новоприетите студенти и през тази година бяха най-

активни и коректни като читатели. Забелязва се тенденция към намаляване броя на поръчаните за читалня книги, за сметка на заетите за дома. Това е в резултат на предприетата през последните години политика в читалнята да постъпва по един екземпляр от всички нови заглавия, а останалите да могат да се заемат за дома от “Заемна служба”.

Увеличеният през последните години фонд от научна литература на свободен достъп, улеснява читателите при търсенето на необходимите им материали. Ролята на библиотекарите е да помагат на студентите да търсят самостоятелно както в каталозите (традиционни и електронни), така и да ползват пълнотекстовите електронни ресурси и други бази в интернет.

Основна задача на сътрудниците, свързана пряко с обслужването на читателите е поддържането в коректно и актуално състояние на електронната база “Читатели”, което включва своевременно отразяване на движението на читателите – регистрация, актуализиране на персонални данни, заемане, връщане и отчисление на завършилите. Изпратени през годината са 68 писма на читатели за просрочени задължения, наложени са 39 парични глоби.

Обслужването на читатели с БДС и ISO стандарти се извършва по заявка в момента на подаването ѝ, а когато това е невъзможно в уточнен с читателя час.

По заявка на отделни катедри и преподаватели се отделят и подготвят материали за семинарни упражнения.

Подреждането и поддържането на библиотечните фондове и колекции е съществена част от качеството на обслужването и основна задача по опазване и съхранение на книжното богатство на библиотеката.

ИНФОРМАЦИОННО-БИБЛИОГРАФСКО ОБСЛУЖВАНЕ.

Основната задача на библиотечните специалисти е да осъществяват библиографско информиране и да работят по формирането на информационна култура у читателите – преподаватели, студенти и външни, при търсенето на документи в каталозите, картотеките, базите данни и пр.

Подготвят се библиографски справки по най-търсените и актуални теми и учебни дисциплини, извършва се информационно обслужване, в електронна среда, с преглед на множество бази данни и сайтове на библиотеки, университети и организации. Информационното обслужване включва различни видове справки – библиографски, фактографски, на документи, адреси, организации и се осъществява на място или по всички съвременни канали за комуникация - телефон, електронна поща, скайп и пр.

За по-качественото информационно-библиографско обслужване се поддържа система от спомагателни бази и картотеки – Персоналия, Справочници, Библиографски справки, История на университета и библиотеката, Дисертации и др. През 2009 година традиционните картотеки са допълнени с 411 нови заглавия и фиши, а базите с 1175 записа.

Подготвят се нови или се актуализират информационни материали и листовки, указания за работа с платените електронни ресурси, презентации на отделни дейности и бази. Издават се: Пътеводител на библиотеката, Книгопис на годишните публикации на преподавателите в университета, Информационен бюлетин за новополучената литература, който се публикува в интернет.

“Седмицата на отворените врати”, която се провежда през октомври всяка година в библиотеката има за цел да популяризира дейностите, услугите и ресурсите, които предлага библиотеката най-вече сред студентите първокурсници. През тази година това мероприятие беше предшествано от по-активна подготвителна работа – срещи и разговори с ръководителите на

катедри и с отделни преподаватели, за да доведат организирано групи студенти в началото на първия им семестър. Това повиши активността и бяха изнесени общо 25 групи и множество индивидуални лекции по минимум библиотечни знания и ползване на ресурсите на библиотеката. Бяха организирани и проведени и две специални обучения за работа и ползване на новите 4 пълнотекстови бази (лиценз МОМН) за колегите от библиотеката и отделно за всички желаещи икономисти към катедри.

Специално внимание беше отделено на систематизирането и организацията на обслужването по МЗС, което доведе до увеличаване броя на заявките, подобрени връзки и съкратени срокове за изпълнението им както от наша страна, така и от библиотеките партньори.

През месец октомври, вече традиционно, беше организирана изложба на руска и чужда литература на “Индекс ООД”, като от изложбата бяха закупени за библиотеката по-голямата част от препоръчаните от преподавателите заглавия.

ЕЛЕКТРОННИ РЕСУРСИ.

Потребителите на университетската библиотека могат да ползват богата гама от електронни ресурси – интернет страница на библиотеката, електронен каталог, бази с библиографска, пълнотекстова, правна, справочна и наукометрична информация. В това отношение библиотеката е на нивото на най-модерните академични библиотеки в света.

Интернет-страницата на библиотеката (www.ue-varna.bg/Library/) беше изцяло обновена през февруари 2009 г. Това стана с любезното съдействие на ст. ас. Михаил Радев от катедра “Информатика”. След като молбата беше отправена към него и обявена пред неговите студенти-четвъртокурсници, изучаващи дисциплината “Web дизайн”, се явиха три екипа, с подготвени идейни варианти за страница на библиотеката. Избрано беше предложението на студента Исмаил Гюлер и след това той разработи и предостави за ползване (абсолютно безплатно) новата интернет страница на библиотеката. Страницата е модерно направена, интересна и предлага много богата информация. Под рубриката “Актуално” има достъп до “Годишния отчет на библиотеката” и “Каталога на периодичните издания”, пак там, на полезни връзки са препратките към всички платени електронни ресурси, както и такива с временен безплатен достъп. От страницата има достъп до електронния каталог на библиотеката, сводния каталог на библиотеките от Североизточна България, електронните каталози на всички библиотеки, работещи с АБ софтуер, информация за новите книги, получени в библиотеката, електронна библиотека с публикации на автори от ИУ в пълен текст, подробна помощ за ползване на библиотеката и указания за цитиране на литература, информация за дейността на ЕДЦ, полезни връзки и др. Страницата е обогатена с подробни указания за връзка и работа с всички бази, до които потребителите имат осигурен достъп, с презентация на библиотеката, галерия със снимки и пр.

Електронният каталог на библиотеката включва базите Книги, Статии, Периодика, Персоналия (Библиографии). През 2009 година тези бази са допълнени с 1800 нови записа (заглавия) и към януари 2009 година предоставят за ползване 63505 електронни записа. Каталогът представя библиографското описание на фонда от книги на библиотеката от 1984 г. насам, богата база от подборно разкривани статии от български, западни и руски списания, библиографски справки (в пълен текст), обзори, информационни материали, дисертации, защитени в икономическата комисия на ВАК от 2000 г. насам, база с периодичните издания, получавани в библиотеката и тяхната наличност, база “Персоналия” с описания на

публикации на преподавателите от ИУ от 1980 г. насам, която вече две години се допълва и с пълните текстове на статиите от Известията и Годишника на ИУ. Всички бази от електронния каталог на библиотеката са достъпни и в интернет (без пълните текстове).

Библиографските бази на НБКМ, които разкриват националната библиография в разделите “Книги” и “Статии”, ежегодно се абонират и предоставят чрез локалната мрежа на библиотеката.

Библиотеката предоставя на своите потребители, чрез платен национален лиценз от MOMH (за 2009 - 2012 г.), възможност за ползване на правноинформационната система **Сиела – право, инфо и евро**.

Продължи абонирането и ползването на базите на:

EBSCO – едни от най-богатите онлайн бази за научни библиотеки и интернет ресурс, който библиотеката абонира от най-дълго време.

Енциклопедия Британика – академичното онлайн издание, чието ползване е утвърдена практика в повечето академични библиотеки по света. Абонира се от 2007 г.

Бизнес колекцията на JSTOR (Journal Storage – The Scholarly Archive) – пълнотекстов архив на 65 подбрани научни списания в областта на бизнеса, икономиката и финансите. Абонира се от 2008 г.

От началото на 2009 г. MOMH осигури за всички ВУ национален лиценз за периода 2009 – 2011 година, за ползване на едни от най-богатите световни информационни ресурси:

ISI Web of Knowledge - реферативна база данни в областта на естествените науки, обществознанието, изкуствата и хуманитарните науки. Достъпна е също патентна информация, фактографска база данни за наукометричен анализ и търсене сред 9200 списания на 45 езика.

Science Direct - пълнотекстова база, в която се разкриват половината от всички реферирани списания в света с над 9 милиона статии, 70 милиона резюмета и пр. Лицензът осигурява достъп до пълнотекстовите научни публикации в списанията на Freedom Collection от 2004 до текущата година, което представлява около 2080 заглавия.

Scopus - най-голямата наукометрична база данни, съдържаща кратки статии и цитати от прегледана литература и качествени web източници с интелигентни инструменти за проследяване, анализ и визуализиране на изследвания. Базата съдържа 17 милиона записа от преди 1996 г. – над 15 000 цитирани научни списания, 1000 с пълен достъп, институционални масиви, богата патентна и научна информация.

ProQuest - пълнотекстова мултидисциплинарна база, която разкрива съдържанието на повече от 12 000 периодични издания, 9000 от тях в пълен текст, пълното съдържание на повече от 550 вестника, 30000 дисертации, 50000 индустриални и фирмени профили, доклади и пр.

e-Library WorldBank – в качеството си на регионална библиотека за изданията на Световната банка, библиотеката на ИУ има осигурен безплатен достъп до пълния текст на изданията на банката – регионални анализи, доклади, статистически и сравнителни анализи и пр.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ДОКУМЕНТАЦИОНЕН ЦЕНТЪР към библиотеката вече трета година получава безплатно всички издания на ЕК – списания, вестници, брошури, отчети, статистики, доклади и пр. Част от тях се обработват и въвеждат в базите на електронния каталог на библиотеката, рекламните и информационни материали се подреждат в специализирани кътове и се предоставят безплатно на потребителите. Поръчват се допълнителни бройки (брошури или др. материали), които могат да подпомогнат информираността по различни дисциплини и се раздават по катедри.

Поддържа се страница с актуална информация – връзки към сайтове с информация за европейски събития, политики, решения и пр., важни новини, съобщения за мероприятия, организирани от центъра. Установени са контакти и се подпомагат с информация, рекламни и други материали младежки организации от града, чиято дейност е свързана с европейската интеграция.

ПРОЕКТИ

➤ През април 2009 г. беше публикувана покана от Министерството на културата за финансова подкрепа на библиотеките при обновяване на фондовете им с книги и други информационни източници. Библиотеката на ИУ за трети пореден път (първите два бяха одобрени) подготви проект и кандидатства за финансиране закупуването на 411 тома от 158 нови заглавия на обща стойност 7176 лв. За съжаление, след изборите и смяната на правителството, парите по тази програма бяха спрени от новия министър, който определи други приоритети в областта на културата.

➤ През септември 2009 г. излезе покана по оперативна програма “Регионално развитие”, Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, Операция 1.1: „Социална инфраструктура”, Схема за безвъзмездна финансова помощ: BG161PO001/1.1-07/2009 „Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна инфраструктура на висшите училища в градските агломерации”. По инициатива на директора на библиотеката и след решение на академичното ръководство, беше подготвен “Интегриран проект за подобряване условията за предоставяне на образователни услуги в ИУ – Варна”, в който едната част е “Модернизация на университетската библиотека” и включва цялостен ремонт, реконструкция и модернизация на площта на библиотеката, подмяна на асансьори, климатични инсталации, ново обзавеждане и техническо оборудване. При одобрение и реализиране на проекта, библиотеката ще се превърне в модерно, красиво и приятно място за работа на потребителите ѝ, а също и оборудван с най-съвременна техника център за информационно обслужване.

ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ.

Въпреки многократното обсъждане на въпроса за повишаване квалификацията на библиотечните специалисти, както на професионални форуми, така и в рамките на университета, това продължава да си остава грижа на всяка библиотека и на самите специалисти.

Непрекъснатият процес на опознаване на възможностите и информацията, която предоставя всеки нов ресурс, работата в съответната среда, подготовката на помощни материали и обучението на потребителите, изисква подходяща квалификация, много време и усилия за предварителна подготовка от страна на специалистите от библиотеката. За да бъде подпомогнат този процес в университетската библиотека и през 2009 година се проведеха две квалификационни мероприятия:

- през м. Февруари 2009 г. - запознаване на всички библиотекари с основните характеристики, възможности и търсене в новите бази – SCOPUS, ScienceDirect, ISI Knowledge, ProQuest и други новости по информационното обслужване на потребителите;

- през м. септември 2009 г. – запознаване с новости и особености при комплектуването на литература – връзки с издателства и преглед на каталози през интернет, заявки, особености при книгообменните връзки и пр.

Във връзка с предстоящите през следващите години кадрови промени в библиотеката (поради навършване на пенсионна възраст на няколко колежки) и за да премине процеса на обновяване плавно и спокойно, без да се отразява на качеството на работа, всеки специалист описа подробно (стъпка по стъпка)

дейностите, които извършва и за които отговаря. Така беше създадено подробно “Ръководство за библиотекари”, което да помогне на новопостъпилите и да ги улесни при усвояване на новите функции, процеси и отговорности.

От няколко години, в чест на професионалния празник на библиотекарите и за проявена инициативност и старание в работата, се връчва (символична) награда «**Библиотекар на годината**». През изминалата 2009 година с тази награда беше отличена Милена Ковачева от отдел «Комплектуване, обработка и каталози».

Специалисти от библиотеката взеха участие в професионалните мероприятия, провеждани на територията на Варна – международна юбилейна конференция, организирана от РБ «Пенчо Славейков», международна конференция, организирана от ШУ «К. Преславски» и СВУБИТ, проведена в ДИПКУ – Варна.

МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКА БАЗА НА БИБЛИОТЕКАТА.

Материално-техническата база на библиотеката претърпя сериозно развитие и обновяване през последните години (основен ремонт на читалнята, смяна на дограма, подови настилки и боядисване на част от работните помещения и заемна, подмяна на голяма част от техниката) и сега може да се каже, че е в добро състояние. Към настоящия момент локалната мрежа на библиотеката разполага с 30 работни станции, от които 15 потребителски.

Хранилищата се подреждат непрекъснато, подменят се надписи и се поддържат в подреден и функционално удобен за работа вид.

Това са накратко основните моменти от дейността на библиотеката през 2009 г.

Освен текущите задачи по набавяне на литература за осигуряването на учебния и научноизследователски процес, поддържане и опазване на фонда на библиотеката и обслужването на читателите, през настоящата 2010 година вниманието на колектива ще бъде съсредоточено върху:

- Подготовка и провеждане на тържествено отбелязване на 90-годишния юбилей на библиотеката (на 11 май 2010 г.), като част от тържествата по юбилея на ИУ;
- Подготовка, подбор на материали и подреждане на университетската юбилейна изложба – снимков материал (история и настояще), исторически ценни предмети и публикации, стари и ценни публикации, издания на университета, публикации на преподавателите от ИУ;
- Администриране на новата интернет-страницата на библиотеката – разработен е софтуер, който ще позволява на специалистите от библиотеката сами да поддържат и актуализират съдържанието на страницата;
- Усъвършенстване на библиотечния софтуер – подобряване работата и изходите на основните бази, на търсачките, попълването на пълнотекстови записи и пр.;
- Търсене на нови възможности (съвместно със СВУБИТ) за повишаване на професионалната квалификация на специалистите от библиотеката.

15.02.2010 г.

Росица Заркова

Директор на библиотеката